

Lenka Gložančev

DIDAKTIN INTERVJU

PROF. DR. IGOR SAKSIDA, 2. del

Za naše bralce, ki morda niso imeli v rokah 197. številke revije *Didakta* in tako še niso prebrali prvega dela Didaktinega intervjuja s prof. dr. Igorjem Saksido, tudi pri drugem dela navajamo uvodno predstavitev našega gosta.

Prof. dr. Igorja Saksido, predavatelja in rednega profesorja za slovensko književnost na Pedagoški fakulteti Univerze v Ljubljani in na Pedagoški fakulteti Univerze na Primorskem, poznamo kot uglednega literarnega zgodovinarja, ki je po študiju slovenistike in primerjalne književnosti na Filozofski fakulteti v Ljubljani v središče svojega nadaljnega raziskovalno-pedagoškega dela postavil slovensko mladinsko književnost in didaktiko pouka književnosti (takšno izhodišče je izpostavil že v devetdesetih letih v svojem magistrskem delu *Komunikacijski modeli v slovenski mladinski poeziji* in tudi doktorskem delu *Umeščenost mladinske dramatike v slovensko književnost*); poznamo ga kot avtorja in soavtorja številnih znanstvenih člankov, več monografij in učbenikov, beril, še posebej za osnovno šolo, kot angažiranega in zavzetega humanističnega pedagoškega (so)oblikovalca, ki v svojem literarno-pedagoškem raziskovanju in snovanju klasična, uveljavljena spoznanja učinkovito povezuje s sodobnimi teoretskimi izhodišči in tudi s sodobnimi umetnostnimi praksami, ki sledijo današnjemu družbeno-duhovnemu stanju in našemu bivanju v njem. Poznamo ga kot enega najvidnejših osebnosti v slovenski književni didaktiki, raziskovalca in profesorja, ki zaznava probleme, njihove različne jakosti in preplet, in se pred njimi nikoli udobno ali resignirano, malodušno ne umakne, pač pa z iskanjem in uveljavljanjem novih strategij najde pot k novemu, polnemu doživetju književnosti in življenja, in tako vedno sveže pristopa k osebnosti in družbeni vzgoji mladine, širokemu krogu pedagogov, učiteljev slovenščine pa raziskovalno učinkovito odkriva strategije za njihovo pot, po kateri lahko prenašajo sporočila književnosti do učencev in dijakov in jim tako omogočajo doseganje literarno-umetnostnega doživetja in občutenja ob književnih besedilih, kar je njihovo veliko osebnostno in seveda tudi družbeno pedagoško poslanstvo.

Če se ozremo le na statistično preverljive podatke: baza Cobiss pri imenu dr. Igorja Saksida navaja kar 1296 bibliografskih enot. Naj tu pripišemo,

da odsev njegove dejavnosti nosi tudi marsikateri članek v naši reviji *Didakta*, saj je pri člankih s področja pouka književnosti njegova citiranost skorajda nespregledljiva. Kdor pa ga je slišal kdaj predavati na kakem seminarju, simpoziju, pa ga, tako pravijo, ne pozabi nikoli: njegova predavanja in nagovori so vsebinsko polni, prodorni, problem-sko pronicljivi, zlahtni, iskri, jasni, zavzeti, z osebno prepričljivo angažiranostjo, tonsko so odlični, živahni, dinamični, temperamentni, povedani z žarom in s pridihom doživljajsko učinkovite, rahle teatralnosti.

Z iskanjem in uveljavljanjem novih strategij najde pot k novemu, polnemu doživetju književnosti in življenja.

Kdor pa ga je slišal kdaj predavati na kakem seminarju, simpoziju, pa ga, tako pravijo, ne pozabi nikoli.

poslanstvu akademsko uveljavljenim metodološkim oblikam pridružuje tudi sodobne, nove, neakademske, celo alternativne pedagoško-komunikacijske strategije, kdo je ugledni in pronicljivi univerzitetni profesor za književnost, ki tako verjame v njeno moč in poslanstvo in v doživljajsko in motivacijsko povezovalno združljivost klasičnega in alternativnega/eksperimentalnega, da za spodbujanje branja med učenci in dijaki, za vzpostavitev dialoga klasične literature z mladimi v svoje pedagoške metode vpeljuje tudi sodobne, "posebne" strategije,

Kdo je ta ugledni gospod, ugledni univerzitetni profesor književnosti, ki pri svojem pedagoškem in tudi širšem družbeno-

u m e t n o s t n e m oblikam pridružuje nove, neakademske, celo alternativne pedagoško-komunikacijske strategije, kdo je ugledni in pronicljivi univerzitetni profesor za književnost, ki tako

ki so mladim blizu? Januarja letos je prof. dr. Saksida prejel slovensko nacionalno priznanje za promocijo znanosti in znanstvenih dosežkov, priznanje *Prometej znanosti* za odličnost v komuniciranju v letu 2017: glede na njegove znane raziskovalno-pedagoške dimenzije na področju književnosti, ki zrcalijo seveda tudi njegove osebnostne karakteristike, se zdi, da priznanje, s svojim poimenovanjem *prometejevstva*, prof. dr. Saksidi še posebej pritiče.

V raziskovalno-pedagoškem okolju področja književnosti in tudi medijsko je, ob številnih angažiranostih, intervjujih, predstavitev, literarni zgodovinar prof. dr. Saksida znan kot pomembna referenca in avtoriteta na področju didaktike književnosti in področju slovenske mladinske književnosti, kot pedagoški soustvarjalec poznan predvsem širokemu krogu profesorjev slovenščine na slovenskih osnovnih in srednjih šolah, med katerimi so seveda že tudi njegovi



nekdanji študenti. Veseli smo, da je bil profesor pripravljen spregovoriti tudi za revijo Didakta: za naš Didaktin intervju me je rade volje, prijazno sprejel na Pedagoški fakulteti.

V intervjuju skušamo z nekaj sorazmerno splošnimi, "preprostimi" vprašanji, ki pa se navezujejo na integralne človekove osebnostne karakteristike, in s posebnimi vprašanji, nanašajočimi se na njegovo poklicno delo, za naše bralce osvetliti, kdo je prof. dr. Igor Saksida.

Intervju tematsko zajema nekaj sklopov in nas bo skozi dve številki revije Didakta vodil proti poletju, ko nas bo – za nekaj tednov razbremenjene vsakodnevnega (šolskega) dela – pod njegovim vtisom gotovo spremljala marsikatera njegova misel ali ideja ter nas vodila k razmisleku, v poletnem počitniškem času morda bolj sproščeno doživetemu, učinkovitemu in za nas same tudi samospraševalnemu, dialoškemu, ustvarjalnemu.

“

Spoštovani prof. dr. Saksida, kot univerzitetni profesor za slovensko književnost in vodilni slovenski strokovnjak za didaktiko književnosti ste znani tudi kot angažirani pobudnik in (so)organizator promocije branja med mladimi in v tem smislu tudi (so)pobudnik konkretnih ukrepov za dvig bralne pismenosti med slovensko šolajočo se, zlasti osnovnošolsko mladino. Pri tem izhajate iz svojega prepričanja o pomenu branja za človekov vsestranski razvoj in razvijanje različnih življenjskih kompetenc, kot ste poudarili v odgovoru na naše vprašanje Kaj bi rekli, ali je branje literature eden od možnih hobijev ali nuja? (ob koncu prvega dela intervjuja). Nam lahko zdaj poveste malce več oz. nekoliko določneje: kateri so (bili) po vašem mnenju v slovenskem šolskem prostoru najbolj vidni, učinkoviti ukrepi za promocijo branja in dvig bralne pismenosti med mladimi?

Več takšnih ukrepov je. Prvi je bil naučiti učence bralnih strategij: v ta namen je bil izvajan projekt z naslovom Opolnomočenje učencev z izboljšanjem bralne pismenosti in dostopa do znanja, izvajal ga je Zavod RS za šolstvo (v sodelovanju s strokovnjaki različnih inštitucij s področja šolstva).

Druga stvar je delo z boljšimi bralci: veliko energije je vloženo v to: če delamo z boljšimi bralci, potem tudi ostali napredujejo. Projekt te vrste je tekmovanje za Cankarjevo priznanje, ki zdaj zajema skoraj 50.000 otrok, kar je desetkrat več kot v času, ko smo pred enajstimi leti s sodelavkami in sodelavci prevzeli tekmovanje oz. njegovo organizacijo. Če to obliko spodbujanja kritičnega branja potegneš od 1. razreda do srednje šole, se nedvomno mora poznati. In se že, kar potrjujejo tudi rezultati PISE (op. LG: PISA je mednarodna raziskava o bralni, matematični in naravoslovni pismenosti (15-letnih dijakov); izvaja se pod okriljem Organizacije za ekonomsko sodelovanje in razvoj (OECD)). – Slovenija je do-

segla izjemen uspeh na zadnji PISI (v letu 2015), in to s sistematičnimi ukrepi za promocijo branja in razvijanje bralnih zmožnosti.

Tretjič: učiteljem skušamo jim spet dopovedati, da so oni avtoritete: morajo pričakovati veliko! Naša šola mora biti šola visokih pričakovanj, visokih ciljev in dela na poti za njihovo doseganje. Ne pa igriva, prijazna šola, šola brez stresa, kot so jo uveljavljale ideje, ki so se, žal, pojavljale in prijemale v našem prostoru pred petnajstimi leti kot del pedagoškega diskurza. Šola ni hec, je delo: samo to da izboljšanje.

Torej naj bi bil po vašem mnenju učitelj za učence nekako to oz. tako, kot pravijo za starše – naj ne bodo otrokom prijatelji, pač pa avtoriteta?

Seveda, točno tako. Kakšen prijatelj?! Seveda si lahko do otroka razumeva-joč, mu pomagaš, ampak moraš biti avtoriteta. To pomeni tudi, da starš reče: »Tako zelo te imam rad, da te bom zaradi tega in tega kaznoval.« Ker to otrok včasih potrebuje.

Kateri učitelj pa je na vas najbolj vplival in zakaj? Smem navesti vašega gimnazijskega prof. Marjana Štrancarja, za katerega ste že povedali, da je imel močan vpliv na vas?

Seveda: prof. Marjan Štrancar, svetel spomin na gimnazijo – kot že rečeno, ni me sicer učil, imel pa sem možnost sodelovati v njegovem dram-skem krožku. Name je močno vplival s kombinacijo avtoritete in ustvarjalnosti: razpetost mladega človeka med avtoriteto in kreativnostjo profesorjev je absolutno pozitivna.

Dovolite še nekaj vprašanj v navezavi na branje in na strategije za spodbujanje branja med mladimi – zdaj z drugačnega zornega kota. Danes branje namreč dobiva (oz. že ima) sebi nekako sopostavljajoči

se, vendar že zmagujoč antipod, tj. obvladovanje sodobnih, digitalnih tehnologij, pri čemer obvladovanje digitalnih tehnologij postaja čedalje hitreje in čedalje v večji meri tudi pogoj za zaposlitev različnih poklicnih profilov. Verjamem sicer, da so dijaki in študenti, ki niso "obsedeni" s sodobnimi digitalnimi tehnologijami (o kateri ste govorili pri enem od vprašanj v prvem delu intervjuja), ki uporabljajo telefon le za sms in za klic in ne visijo ves čas na socialnih omrežjih, sicer redki – pa vendar: Ali vidite problem z vidika njihovega vklapljanja v produktivno, zaposlitveno okolje, glede na to da danes že skoraj vsako podjetje zahteva specialiste, ki objavljajo na twitterju, facebooku – še celo v javnih ustanovah so cele konference glede tega, kako objavljati na družbenih omrežjih. – Kaj menite – ali ima nekdo, ki ohranja ljubezen in veselje do knjige in jo bere "na topli domači slovenski peči" in je k branju literature celo pedagoško spodbujan, lahko problem/težavo v tem svetu digitalnih tehnologij oz. na današnjem trgu zaposlitve, ki danes v veliki meri terja prav to?

Seveda: prof. Marjan Štrancar, svetel spomin na gimnazijo. Name je močno vplival s kombinacijo avtoritete in ustvarjalnosti.

to tudi možno – vseeno upam, da se to ne bo dogajalo. A treba se je zavdati: nekdo, ki "sedi na peči s knjigo v roki in z baterijsko svetilko ..."

Ali s svečnikom :)

Da, "... ali s svečnikom" :) – in bere dober roman, procesira to, kar bere, na bistveno globlji ravni kot nekdo, ki tvita vsenaokoli v treh stavkih. Razlika med obema je zgodba. Ta "na peči s knjigo" je potopljen v

Ta "na peči s knjigo" je potopljen v svet zgodbe, o njej razmišlja in jo soustvarja. Tisti s tvitom pa "čivka".

svet zgodbe, ki ga potegne vase, o njej razmišlja in jo soustvarja. Tisti s tvitom pa "čivka".

Knjiga z romanom in socialna omrežja, to ni ali – ali, ampak je: in. Jaz sicer nimam nobenega socialnega omrežja, ne facebooka ne twitterja, vse, kar se grem "digitalno", je preko maila, čemur težko rečemo družbeno/socialno omrežje, je pač način posredovanja sporočil. Drugo me ne zanima, imam dovolj dela tudi brez tega. Izgleda pa, da bo to treba začeti zagovarjati čas za svoj ustvarjalni mir (oz. bolje: nemir).

Kaj menite o tem kontrastu oziroma (ne)perspektivi: branje romanov načeloma ne vodi v to, da boš zaradi tega dobil službo, medtem ko obvladovanje socialnih omrežjih to lahko naredi – konec koncev imamo polno social media manager delovnih mest ... sicer gre pri tem tudi za content (vsebino), kar pomeni pisno izražanje, pa vendar. Zdi se, da gre trend v to, da če damo na tehtnico branje literature – družbena omrežja, se vedno bolj "splača" oz. je konkurenčno obvladati družbena/socialna omrežja.

Kot ste rekli, ja, obvladaš tehniko, načine izražanja. Ampak če hočeš biti dober, moraš obvladati vsebino, česar pa ti omrežja ne dajo. Moraš

nekje drugje črpati zalogo. Kje? Na peči z romanom. Komunikacije te omrežja že naučijo – hitre, razdrobljene, ampak dober social media manager mora brati!

Podobne dileme v zvezi z modelom učencem prijazne šole, kot ste jih izpostavili pri vprašanju avtoritete učitelja, so tudi pri vprašanju ocenjevanja: trend opisnega ocenjevanja, ki bi lahko vodil celo v ukinjanje ocenjevanja, vsaj v klasičnem smislu. Kaj so po vašem

mnenju prednosti in slabosti ocenjevanja?

Vsekakor je več prednosti kot slabosti. Ocenjevanje je stvar življenja: da se postaviš v vrsto z drugimi, da vidiš, ali si nižje ali višje.

Torej se je treba primerjati z drugimi?

Seveda se je treba primerjati! Treba se je primerjati tudi s samim sabo: ali jaz, recimo, v svojem življenju napredujem ali nazadujem? To moraš delati celo življenje. Nikoli ne smeš zaspati in si reči: »Saj je vseeno, zdaj sem pa že vse dosegel«. To je pot v resignacijo, kot sva prej rekla. (Op. LG: pri enem od vprašanj v prvem delu intervjuja.)

Skratka: ocenjevanje ima vsekakor pomen, smisel, seveda tudi ali še zlasti v šoli! Ocenjevanje ne sme biti samo povratna informacija za pozitivno samopodobo otroka: ocena mora biti realna, ne nujno visoka, pač pa realna. Otroku, če česa ne zna, je treba to povedati in dodatno kaj narediti, da bo znanje boljše.

Vrednost ocenjevanja v naši šoli – vaše mnenje?

Pri nas ima ocenjevanje več težav, ena pomembna je šibka razločljivost ocenjevanja. Mislimo, da z visokimi ocenami delamo otroku uslugo. Vsi dobivajo kar 4 in 5. Danes lahko govorimo o inflaciji odličnjakov. Včasih je bila povprečna ocena 3. Zdaj je ponekod nad 4, kar ni dobro.

Druga težava je v tem, da smo z opisnim ocenjevanjem naredili kar nekaj napak – opisne ocene postajajo oz. so postale nerazumljive tistim, katerim bi morale biti jasne, to je vsaj staršem, če ne že otrokom. Starši ne vedo več, kje otrok je. Prej – ko je dobil trojko, so vedeli: aha, povprečno oceno ima.

Tretja huda napaka pa je strah pred zunanjim preverjanjem znanja.

Nikoli nisem razumel nekaterih učiteljev: »Oj, samo NPZ in eksterci ne, to je dvom v učiteljevo delo.« Pa je ravno obratno: dobremu učiteljem NPZ-ji pomagajo in povedo, kje so njegovi učenci glede na povprečje v Sloveniji. NPZ-ji so tudi zaščita pred neupravičenim pritiskom staršev za višje ocene.

Ocenjevanje je pravzaprav zelo kompleksen postopek. Jaz sem v tem smislu za krepitev vloge ocenjevanja in krepitev njegove t. i. razumljivosti in razločljivosti.

Čimprej nazaj na številčno ocenjevanje (za katerim se skrivate tudi razlaga, zakaj takšna ocena)!

Kaj bi rekli tistim, ki pravijo, da ocenjevanje ne zajame vsega (so pač različni tipi testov, nalog, za katere pravijo, da ne kažejo realnega stanja)?

Ja, res je, prav noben test ne more v celoti pokazati, kaj otrok zna in česa ne. Gre pa vendar za diagnostiko, kar je pomembno že zato, da znamo potem otroku prilagoditi pedagoški pristop, tako da bo napredoval. V tem smislu sem na primer tudi za to, da se v prvem razredu prvih par ur nameni preverjanju, koliko učencev je bralcev. Po podatkih je v povprečju v prvem razredu tretjina že bralcev. Če bomo pustili, da se tretjina učencev dolgočasi, ker že znajo brati, je logično, da bodo nagajali. Nekaj pa morajo početi, ali ne? – Ta diagnostika se mi zdi nadvse pomembna in bi jo zelo priporočal.

Opisne ocene postajajo nerazumljive tistim, katerim bi morale biti jasne, to je vsaj staršem, če ne že otrokom.

našnji čas?

Ja, danes pedagogji potrebujemo bistveno več znanja za reševanje težav otrok, težav čisto čustvene narave: vedenjske motnje, agresija. Naši pedagogji še niso dovolj usposobljeni

za to ... treba bi bilo temu nameniti prenovo študijskega programa. Študenti, bodoči učitelji, postajajo vedno bolj razpršeni, učijo se "čivkati", na hitro povedati, ne pa dejansko razmišljati. Izgubljam svoje notranje jedro, od tod te težave.

Nove kompetence za dijake in študente?

Slovenski dijaki – o njih in njihovih kompetencah bo treba temeljito razmisliti pri prenovi slovenske mature: država se mora odločiti, ali bomo še zmeraj vztrajali pri 20 let starem modelu mature reproduktivnega tipa, vsaj kar se slovenščine tiče, drugih predmetov ne bom sodil. Začnimo pri slovenščini – ali je tip eseja, kjer povzemaš vse-

Čimprej nazaj na številčno ocenjevanje!

Začnimo pri slovenščini – ali je tip eseja, kjer povzemaš vsebino, res moderna bralna pismenost?

bino, res moderna bralna pismenost? Je prav, da si kaznovan, če poveš svoje mnenje? Dijaki si želijo problemskih naslovov, ne pa vodene obnove. Nove kompetence razvijajo kritično razmišljanje, zavzetost v pristopu do reševanja problema, zmožnosti argumentacije, primerjav, aktualizacije in vrednotenje literature, česar danes praktično ni Šele potem bomo dobili na univerzo dijake, ki mislijo s svojo glavo.

Kaj vam je pri poklicu predavatelja najbolj všeč in kaj najmanj?

Kot predavatelju mi je najbolj všeč, če študente motiviram, da kaj dobrega preberejo, komentirajo, se tudi prepirajo z mano. Nadvse rad imam vaje interpretativnega branja, kjer delamo neverjetne reči, in mislim, da so navdušeni tudi študenti. Najmanj všeč pa mi je to, da smo predavatelji preobremenjeni, da ne ostane časa za bistvo: raziskovanje in delo z mladimi.

Slovenski pedagoški sistem: na kaj ste v njem ponosni in na kaj ne?

Absolutno smo lahko ponosni na odlične rezultate v mednarodnih raziskavah, v naravoslovju in matematiki že leta, sedaj še pri bralni

pismenosti. Lahko smo ponosni na dosežke naših mladih na olimpijadah, na mednarodnem področju. In da imamo dobro infrastrukturo v šolah, dobro opremo: marsikatera šola ima boljšo opremo kot fakulteta. Pa na dobre učitelje smo tudi lahko ponosni.

Kar pa ni dobro in bi bilo treba popraviti, je zbirokratiziranost šole: našo šolo je treba debirokratizirati! Stopiti stran od vseh mogočih papirčkov in iti proti večjemu nadzoru nad kakovostjo. Kot povsod tudi med učitelji velja, da niso vsi najboljši: slabše je treba odkriti in jim pomagati, ker ni pravično do otrok, če nimajo enako kakovostne pedagoške pozornosti.

Vrniva se spet nazaj na vaše življenje (o katerem ste nam marsikaj povedali že v uvodnih vprašanih intervjuja (v prvem delu)). – Dovolite vprašanje: Kdaj hodite spat, kdaj se zbudate?

Sem nočna ptica, včasih berem, gledam tv, npr. History Channel, vstanem pa zelo različno: včasih potegnem tudi malo dlje. Če imam pomemben sestanek, se rad dobro spočijem. Nimam stalnega urnika.

Žrtvovanje spanja zaradi dela? Kot pravimo, je vse v glavi: kaj menite, ali rabimo tistih 7–8 ur spanja ne glede na vse?

Vedno sem rad veliko spal in nikoli nisem mogel delati nenaspan. Če sem nenaspan, raje delam kaj takega, kar ne zahteva pretiranega intelektualnega napora. Če delam resne stvari – recimo, zdaj popravljam mednarodno maturo – in če ne čutim, da sem maksimalno spočit, da se lahko res potopim v eseje, potem tega ne počnem. Ker se preveč bojim, da bi komu naredil krivico, mu ne dal realne ocene, mu zbil par točk in mu otežil vpis na univerzo. To so vendarle najboljši dijaki!

Najbolj smešna stvar, ki ste jo kdaj naredili?

Hmmm ..., kaj bi bila taka smešna stvar? Se sploh ne spomnim.

Ste se npr. kdaj oblekli v raperja?

To je zabavno, ja, učenci in dijaki so vedno navdušeni, ko se preoblečem v raperja. Dam očala gor, kapo in zlato verigo. Smešno je, ja. Kot je hecen tudi Trkaj, ko se preobleče v profesorja. Zamenjave vlog so vedno simpatične – vplivajo na to, da je pouk lahko ob zahtevnosti tudi zabaven. To je mojstrstvo – povezati strokovnost, kakovost in humor.

Najbolj "nora" stvar, ki se vam je zgodila v življenju?

Kaj bi bilo? Ja, najbolj nadrealistična stvar, ki se mi je zgodila, je, da sem se enkrat izgubil v hribih, in to nad Bovcem, na Rombonu, ki sem ga poznal kot svoj žep. Padla je neka čudna megla in sem se izgubil. Bil sem popolnoma sam. Dobro sem se odzval: zdajle je ura 4 popoldne, če v roku 15 minut ne pridem na pot, da bom vedel, kje sem, se bom obrnil in šel nazaj. In potem sem po naključju našel markirano pot in vse je bilo dobro. Se pa zaveš, kako je tanka meja med mnenjem, da vse obvladaš, a si takoj nato le popotnik, ki lahko vsak trenutek izgubi kompas.

In zdaj, za zaključek intervjuja, dovolite še nekaj vprašanj o knjigi – uspešnici Kla kla klasika, za katero ste dobili tudi priznanje Prometej znanosti za odličnost v komuniciranju v letu 2017. (O vašem odnosu do kombinacije klasična literatura in rap, o vašem sodelovanju z Rokom Terkajem

– Trkajem in projektu Kla kla klasika ste nam nekaj povedali že v prvem delu intervjuja.)

Povejte nam, ali je morda kak primer, kaj podobnega, kot je zdaj po zaslugi vas in Trkaja slovenska knjiga Kla kla klasika, nastalo tudi že v tujini?

Nekaj podobnega so naredili Nemci: za izhodišče so vzeli Goetheja in Schillerja, dva nemška klasika, njune pesmi so povezali s sodobnim ritmom rapa. Midva s Trkajem pa sva delala bolj na sporočilnosti in aktualizaciji klasičnih in sodobnih sporočil, pesmim sva dodala bralne naloge in vprašanja za vrednotenje. In seveda: Rok je vzel klasične pesmi predvsem kot citat in iz njih spletel čisto nove, sodobne in prepričljive zgodbe.

Torej smo Slovenci prvi?

Ni mi znano, da bi v tuji literaturi kdo naredil kaj podobnega. – Zdaj bomo, upam, delali tudi EU-rap na

S Trkajem bova izbrala romantične pesmi in jih predelala v rap – iz različnih evropskih literatur.

temo evropska romantika. S Trkajem bova izbrala romantične pesmi in jih predelala v rap – iz različnih evropskih literatur: nemške, francoske, italijanske, hrvaške, poljske, češke – in seveda slovenske ... In ob tem še kaka dodatna spodbuda za branje in poslušanje, a naj bo to še skrivnost.

Se pa zaveš, kako je tanka meja med mnenjem, da vse obvladaš, a si takoj nato le popotnik, ki lahko vsak trenutek izgubi kompas.

Bo ta projekt tudi kot knjiga?

Ne vem še. Oziroma je še skrivnost. Povem le: EU-rap.)

Bo kaj v sodelovanju z Evropskim parlamentom oz. EU institucijami?

Ja, saj brez tega ne bo šlo, ker gre za ogromen projekt, ki ga je treba finančno podpreti. Ne moreš brez tovrstne podpore dobiti npr. Dizzeerja Rascala, da zarapa.

Mladi, ki bi radi sodelovali pri vsem tem, kako bi se lahko priključili?

Čimprej naj začnejo poslušati Trka-ja in Nipkeja! (op. LG: Boštjan Nipič – Nipke, slovenski raper in izvajalec hip hop glasbe).

Kaj pa poleg poslušanja? So zanje kakšni projekti?

Seveda, ravno zdaj je razpis v Pilu glede rapanja. V Ljubljani nastaja tudi center urbane kulture: gre za petje, snemanje, ples. Kultura hiphopa je s svojo komunikacijo in prodornostjo, kreativnostjo brez dvoma stvar prihodnosti: omogoča, da se izraziš, da daš ven negativna čustva, se jih znebiš. To je prava pot – da ne zadržuješ negativne energije v sebi in stopnjuješ bolečino, ampak daš vse to ven iz sebe, na papir. V tem vidim potencial tudi za povezovanje s pedagoškim svetom.

Lahko poveste kaj več o tem razpisu v Pilu?

Izšel je nekako pred pol leta, zaključil se bo maja. Otroci bodo pošiljali svoje izdelke v povezavi s hiphopom, posnetke, plese, besedila, potem bomo, v sodelovanju z Veselo šolo in Mladinsko knjigo, izbrali nagrajence.

Kaj pa novi center urbane kulture?

Mladi se bodo lahko aktivno vključevali, rapali skupaj z Nipkejem, plesali z Artifexom – upam, da se najdejo sredstva, da to steče; da jih ujamemo v mreže ustvarjalnosti in jih ne pustimo na ulici.

Rap je pogosto glasba nasilja – vaše mnenje?

To je le en (droben) del rapa.

Če bi se pojavile rap predelave slovenske klasike z negativnim konotacijami ... kako zamejiti, kako preprečevati?

To je vprašanje namena – zakaj kdo to naredi. Ali samo zato, da se dela fra-

jerja, da izstopa?

Ali je mogoče to upravičeno in je to način aktualizacije sporočila? Sicer mi-

slim, da klasika te nevarnosti nima, ne vidim, kako bi lahko Župančiča, Prešerna tako predelovali, ampak – če bi komu to inovativno uspelo – zakaj pa ne? Saj ima klasika tudi laži, kletvice in umore, ...

Ampak če bi prišlo do zasmehovanja klasike oz. negativne obravnave klasike, ali bi se stri-

njali, da "slaba promocija je tudi promocija"?

Mislím, da skoraj ne more priti do tega. Bi moral biti mlad človek res hud model, da bi "zdissal" klasiko, da se izrazim po raparsko. Tu se ta-koj vidi intenca, zato menim, da te nevarnosti ni.

Torej smo na ladji popularizacije klasične literature, ki pluje v pravo smer, v smer hiphopa ... in s slovensko zastavico?

Tako je, točno tako!

Hvala hip hop, da ostajam tip top v glavi, prosim te, vodi nas po poti pravi

Hvala hip hop, da ostajam tip top v glavi, prosim te, vodi nas po poti pravi (Emkej, mariborski hiphoper).

“

Zahvaljujem se prof. dr. Saksidi za njegov dragoceni čas in pozornost, da nam je odgovarjal na vsa naša vprašanja, bodisi o svoji osebnosti bodisi o svojem delu, in nam tako omogočil videti zaris tega njegovega intervjujskega avtoportreta, ki nam daje iztočnice tudi za naš samorazmislek o našem odnosu do številnih stvari našega življenja in dela.

Intervjuvala:
Lenka Gložančev

